

PB-PP|B-33507
BELGIË(N) · BELGIQUE

HET KIKKERTJE

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

HERFST 2023

Jaargang 44 - nummer 1 - september, oktober, november 2023-2024
Driemaandelijks nationaal tijdschrift van JNM vzw. Afgiftekantoor Gent x - P 308588
V.U. Jeugdbond voor Natuur en Milieu vzw, Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent

JNM

Een jeugdbeweging
voor en door jongeren
Spel en plezier
Wild van natuur
Wild voor milieu
Uit verwondering en bezorgdheid
Open voor iedereen
Ongebonden
En een beetje tegendraads

LID WORDEN EN BLIJVEN

We vinden het belangrijk dat iedereen met interesse voor natuur en milieu bij JNM terecht kan. Daarom kan je kiezen uit drie verschillende lidgeldtarieven. Het standaardtarief is 26 euro. Als je JNM wat meer wil steunen, kan je kiezen voor het verhoogd tarief van 32,5 euro. Als je het financieel moeilijker hebt, dan kies je het verlaagd tarief van 5 euro.

Voor steunleden is het standaardtarief 30 euro. Er is ook een verlaagd tarief van 24 euro (je krijgt dan ook een abonnement op de Euglena)

Instellingen, bibliotheken, scholen... kunnen lid worden voor 40 euro (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikkertje)

CONTACTEER ONS

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 35 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van je afdeling.

Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 150 vrijwilligers die zich in tien werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door acht personeelsleden op het nationaal secretariaat in Gent.

Heb je een administratieve vraag, mail naar: info@jnm.be, of bel 09 223 47 81

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Inhoud: Elewout Acke, Marie Decreton, Elke Govaert, Emma Vanbosseghem, Simon Vandepitte, Nicolaas Van der Burght

Foto cover en achtercover: [bluemaroo31](https://www.instagram.com/bluemaroo31)

Kabouters: pikisuperstar via Freepik

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Vlaamse
overheid

VOORWOORD

Piepers!

Een nieuw JNM-werkjaar is uit de startblokken geschoten. Tijd voor actie! Dit weekend is het Trollenfeest en je hoorde het al waaien, in de Hoge Rielen vieren we dan een groot feest!

Maar het is ook tijd voor andere actie. Actie voor het klimaat, behoud van de natuur, en van de biodiversiteit. Wat staat er allemaal op het programma? Activiteiten in je afdeling natuurlijk, soms in het kader van grotere acties: Dag van de Natuur, Week van het Bos, een zwerfvuilactie in de gemeente... Houd de activiteitenkalender van je afdeling in de gaten en zorg dat je erbij bent :)

Nu willen we jullie hulp vragen om van de wereld een properdere plek te maken. Haal dit postkaartje al uit het Kikkertje, en lees er meer over op pagina 16 en 17.

Het is ook bijna tijd om de zomer uit te zwaaien en in onze caoutchou botten het bos en de modder op te zoeken.

Piep! Out!

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD

DE VLIEGENDE DEUR

**KAMPEN
VROEGER EN NU**

PIEPPOST

JNM IS JARIG!

SPOREN ZOEKEN

**YOEHOE STATIEGELD!
BLEHHH, ZWERFAFVAL!**

JNM IS JARIG!

WE BESTAAN AL 40 JAAR

Het hangt er een beetje vanaf hoe oud je bent en hoe lang je al lid bent van JNM, maar in het allerbeste geval ken je JNM misschien al tien jaar. Da's best lang, tien jaar. Maar weet je eigenlijk hoe lang JNM al bestaat? En hoe het ooit begonnen is? We tonen je een stukje JNM-geschiedenis, heel kort, maar ook heel boeiend.

JNM kwam natuurlijk niet zomaar uit de lucht vallen. Er waren altijd al jongeren die zot veel interesse hadden in de natuur en uren vogels keken, of plantjes determineerden, of de naam van bijna alle slakkensoorten in Vlaanderen kenden. Voor de tweede wereldoorlog (dat is dus voor 1945) zaten die bij de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN) of bij de Wielewaal.

Samen verder in de JNM

Na veel babbelen kwamen de twee verenigingen op een idee: waarom de krachten niet bundelen en samen één grote jeugdbeweging vormen? Zo gezegd, zo gebeurde. In 1983 kwamen de BJN en de Wielewaaljongeren officieel samen

Natuurlijk moest dat nieuwe kindje ook een naam krijgen. Als je ooit al eens iets gehoord hebt van het congres bij JNM, dan weet je dat daar heel veel moet gestemd worden. Dus, ook over die nieuwe naam

mochten de leden stemmen. Na een tweede stemronde lagen 3 opties op tafel: 'Jeugdbond voor Ekologie' en 'Jeugd en Natuur' en 'Vlaamse Natuurjongeren'.

Maar rarara... geen van die voorstellen haalde het. Er kwam een heel andere naam uit de bus: de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, kortweg JNM.

De eerste boomkikker

Alleen een nieuwe naam was niet voldoende. De JNM had ook een nieuw logo nodig. Niemand weet waar het vandaan kwam, maar op dat eerste logo stond plots een kikker. En die kikker, de boomkikker, die kennen we nu nog altijd, al ziet de huidige kikker er toch net iets anders uit dan die allereerste (en tweede en derde).

Jij kent JNM natuurlijk als 'Jeugdbond voor Natuur en Milieu', maar het was pas in 2005 dat die korte versie er kwam. Als je dus ergens in je lokaal een vlag ziet liggen

met 'Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubeheer' kan je er zeker van zijn dat die bijna 20 jaar oud is.

En het logo waar we nu allemaal vertrouwd mee zijn, wanneer kwam dat op de proppen? Dat was nog een keer 10 jaar later, in 2015.

Zo zie je maar. Soms lijkt het alsof alles altijd al was zoals het nu is, maar zit er een hele geschiedenis achter.

Zo zag het Kikkertje eruit in 2001, meer dan 20 jaar geleden. Nog helemaal in zwart-wit

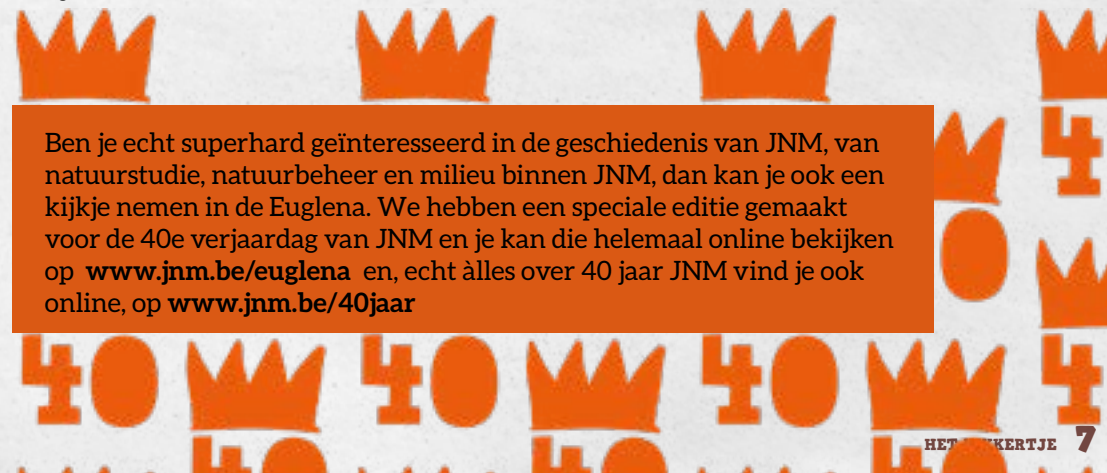
En het Kikkertje?

Dat maakte de geboorte van JNM niet mee, maar zag wel al in 1984 het levenslicht. Toen werd het nog met de hand geschreven! Je leest het goed, het Kikkertje werd met de hand geschreven. Pas in 1986 kwam er een gedrukt Kikkertje.

En er gebeurde nog iets in 1986. Toen werd voor de allereerste keer een 'Trollenfeest' georganiseerd. De jaren ervoor was dat nog een kabouterfeest.

In 2006 had het Kikkertje al wat kleur gekregen, maar enkel de voorkant en de achterkant. Binnenin: zwart-wit

Ben je echt superhard geïnteresseerd in de geschiedenis van JNM, van natuurstudie, natuurbeheer en milieu binnen JNM, dan kan je ook een kijkje nemen in de Euglena. We hebben een speciale editie gemaakt voor de 40e verjaardag van JNM en je kan die helemaal online bekijken op www.jnm.be/euglena en, echt alles over 40 jaar JNM vind je ook online, op www.jnm.be/40jaar

SPOREN ZOEKEN

Door Elewout Acke

Heb je ooit al eens sporen gezocht? Ik alleszins wel. Met zoekkaarten is dat altijd supertof om te doen! Nu heb ik het niet over sporen van dieren, maar over sporen van fungi. Een heel ander soort sporen. Dit soort sporen is nog moeilijker om te vinden!

Om te beginnen: wat zijn fungi?

Fungi is de wetenschappelijke benaming voor zwammen of schimmels. Het zijn organismen (levende wezens) die uit één of meerdere cellen bestaan en leven van organisch materiaal (ze halen hun voedsel uit andere organismen, dus zijn ze, net als wij, heterotroof).

Voorbeelden van eencellige schimmels zijn gisten. Vaak worden ze gebruikt

voor voedselproductie. Tot de meercellige zwammen behoren de paddenstoelen. Maar een paddenstoel is geen fungus op zich.

Wat is een paddenstoel dan wel?

Een paddenstoel is het vruchtlichaam van een schimmel. Je kan het vergelijken met een appel die de vrucht is van een appelboom. De rest van de schimmel (het grootste deel) zit vaak onder de grond. Daar bevindt zich een heel netwerk van schimmeldraden die alle systemen en de interactie met planten onderhouden.

Schimmels zelf zijn geen planten, maar een groep op zich. Alleszins is de paddenstoel het deel van de fungus dat we bovengronds kunnen waarnemen. Die bevat vaak een steel, hoed, ring en beurs. Uiteraard bestaan er ook paddenstoelen die bijvoorbeeld geen steel hebben

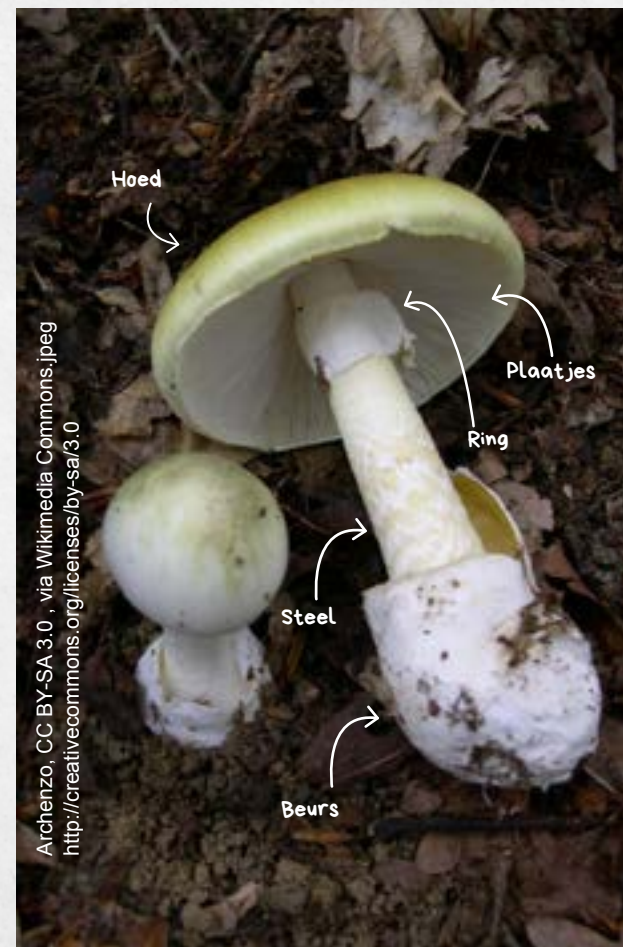
Wat is de functie van schimmels?

Schimmels, vooral bodemschimmels, worden ook wel 'de opruimers in de natuur' genoemd. En terecht! Het zijn echte 'stofzuigers'. Ze verorberen dood organisch afval en zetten dat dan om in stoffen die andere planten helpen groeien. Ze houden de ecosystemen (zeker bossen) dus in stand. Zonder hen zou het bos een natuurlijk afvalstort worden.

Daarnaast worden schimmels, zoals ik al heb vermeld, ook gebruikt voor onze voedsel- en drankproductie. Ook eten we de vruchten (paddenstoelen) soms. Ik determineer wel graag paddenstoelen en vind het heel interessante organismen, maar Shiitake opeten is toch wat anders ... Ook maken fungi voedsel aan voor planten. Dat doen ze met oud, en vaak ook dood, organisch materiaal.

Een andere functie is dat ze bodemerosie tegengaan. Erosie is het proces van afslijting van een oppervlak door wind of water (of ijs), waardoor er materiaal van dat oppervlak verbrokkelt of zelfs helemaal wordt weggevoerd. De schimmeldraden gaan dat tegen met hun uitgebreide ondergrondse netwerk.

Naast al deze functies zijn er nog meer, hoor! Schimmels worden bijvoorbeeld ook gebruikt voor de aanmaak van antibiotica. Maar daar ga ik nu niet dieper op in.

Sporen: de voortplanting

Nu kom ik (eindelijk) tot de sporen waar ik het al over had. Sporen hebben bij zwammen te maken met de voortplanting. Ze zijn te vergelijken met de pitjes van een appel. In de lamellen (plaatjes, ribben onder de hoed) van paddenstoelen worden die 'zaadjes' (eigenlijk is dit niet het juiste woord) geproduceerd.

Sporen zijn maximum 0,5 mm, dus moeilijk waarneembaar

Tenzij er natuurlijk geen hoed is, of geen lamellen zijn, want dan ontwikkelen die sporen zich ergens anders (in buisjes bijvoorbeeld). Bij buikzwammen en stuifzwammen worden de sporen in de buik van de zwam gevormd. Dan moet de zwam openbarsten om de sporen eruit te laten. En dat is maar één van de vele uitzonderingen.

Maar bij de 'klassieke' paddenstoelen worden de sporen dus in de lamellen gevormd. Die worden er dan uitgeworpen en verspreiden zich meestal via de wind. Het gebeurt ook dat dieren ze meenemen op hun vacht. Een eindje verderop schudden ze die dan van hun lichaam, of worden ze eraf geblazen door de wind, en zo zijn de sporen weer verspreid. De natuur zit echt zo goed in elkaar!

Na de verspreiding van de sporen groeien er zwamdraden uit. Op die zwamdraden vormen zich kleine bolletjes die dan bovengronds uitgroeien tot echte padden-

Als de paddenstoel nog heel klein is, beschermt de beurs dat kleine knolletje. De beurs zit dan rond de paddenstoel-in-wording. Op een bepaald moment wordt die kleine paddenstoel zo groot dat de beurs barst en de paddenstoel uit de beurs groeit. Het 'velletje' van de opengebarsten beurs blijft dan los aan de paddenstoel hangen.

stoelen. En dan herhaalt de cyclus zich. Naast deze voortplanting kan een schimmel nog op andere manieren zijn soort in stand houden. Maar over soorten voortplanting is nog te veel te vertellen om hier te vermelden.

Wist je dat ...

... bepaalde schimmeldraad-netwerken in verbinding staan met bomen (via de wortels)? Er zijn zelfs bomen die niet of moeilijk kunnen overleven zonder bepaalde bodemschimmels.

Eigen kweek in de tuin

Wil je zelf een 'paddenstoelenkweek' beginnen in je tuin? Dat kan! Zorg ervoor dat je veel dood hout, bladeren en andere plantenresten hebt liggen. Als het dan wat regent, zullen wel een aantal fungi hun kopje boven de grond

Wist je dat ...

... de kleur van de schimmel op boterhammen ontstaat door sporen? Die sporen kunnen zich echter ook (onzichtbaar) door de lucht en andere wegen verspreiden, dus als één boterham beschimmeld is, doe je best het hele brood weg.

steken. Maar pluk ze zeker niet, want er zijn heel wat giftige paddenstoelen! Je wil natuurlijk wel weten met welke paddenstoel(en) je te maken hebt. Determineren dus. Ik heb de gids "Welke paddenstoel is dat?", waar alles heel duidelijk in staat. Je vindt die ook in de JNM Winkel! Zeker een aanrader om in huis te hebben! En was daarna altijd je handen als je paddenstoelen aangeraakt hebt.

Wist je dat ...

... er een schimmel (specifieker een gist) bestaat, de bakkersgist (*Saccharomyces cerevisiae*), ook wel biergist genoemd, die wordt gebruikt om ons brood, of bier, te maken (zoals de naam al doet vermoeden)? Dat bewijst nogmaals dat (vele) fungi echt BROODnodig zijn! :)

Opeengebarsten stuifzwam

Psst... vergeet niet op zoek te gaan naar kabouters he, je weet maar nooit waar ze verstopt zitten ;)

DE VLIEGENDE DEUR IS BELGIË EEN ROOFVOGEL RIJKER?

Door Simon Vandepitte

Vliegende deur... je vraagt je misschien af wat ik hiermee bedoel. Dit is de bijnaam voor de zeearend, een van de grootste roofvogels van Europa. Als hij door de lucht glijdt, strekt hij zijn vleugels tot een grote rechthoek, net een vliegende deur dus. Maar waarom verdient deze soort een artikel in het Kikkertje? Dat vertel ik je zo meteen, eerst kennismaken met de Zeearend!

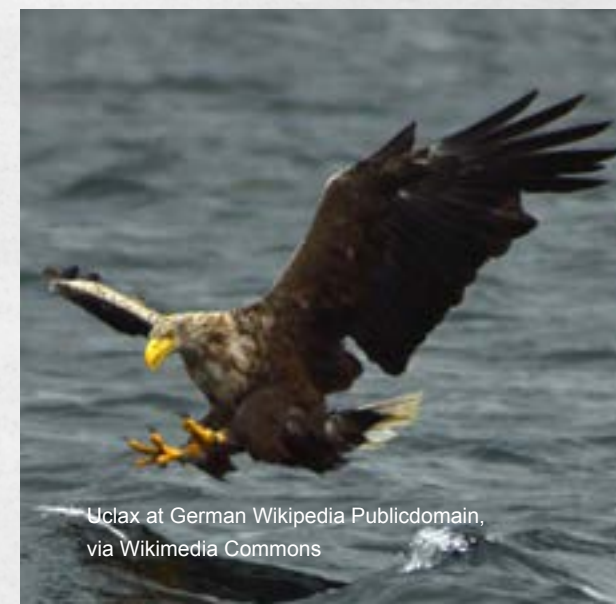
De zeearend is een enorme roofvogel. De spanwijdte kan tot wel 240 centimeter bedragen, of in mensentaal twee piepers van ongeveer zever jaar. Wil je vergelijken met je eigen spanwijdte? Strek dan je armen uit en laat iemand de afstand tussen de toppen van je vingers meten. Hoeveel keer pas jij in een zeearend?

Aangezien de zeearend zo groot is, kan die ook op grote prooien jagen. De naam is wat ongelukkig gekozen, want de zeearend is helemaal niet gebonden aan zee. Je kan deze soort ook in grote zoetwatergebieden tegenkomen.

bij deze gewaarschuwd. In uitzonderlijke gevallen kan de zeearend ook aas (dode dieren) eten.

De zeearend maakt ook een enorm nest in oude, grote bomen. Een koppel blijft samen voor het leven en keert jaar na jaar terug naar hetzelfde nest. Lange tijd ging het slecht met de zeearend in Europa. Gif dat in de natuur terecht kwam, zorgde ervoor dat veel kuikens stierven. Gelukkig gaat het nu weer beter. Er zijn al verschillende koppels in Nederlands - bijvoorbeeld in de Biesbosch - en wie weet is ons land binnenkort aan de beurt.

De zeearend eet vooral vis en watervogels. Die worden met de klauwen vooruit uit het water, of van het water geplukt. Ganzen en eenden die dobberen op het water zijn

Uclax at German Wikipedia Publicdomain, via Wikimedia Commons

Andreas Kunze, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>
Finn Rindahl, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>

DE LIEFDE VAN JE LEVEN ONTMOETEN IN DE BLANKAART

We gaan even terug naar april dit jaar. De VRT bericht dat er twee jonge zeearenden gezien zijn in de Blankaart – een natuurgebied in West-Vlaanderen. En als de VRT bericht mag het Kikkertje niet achterblijven! Ze verblijven er al een tijdje en dat is speciaal. Sinds een aantal jaar worden er wel vaker zeearenden gezien, vaak vogels uit Nederland die wat naar België afdwalen. Het speciale is dat het er nu twee zijn die met elkaar optrekken. Het zijn jonge vogels en men gaat er vanuit dat het een koppel is. Jonge vogels hebben in tegenstelling tot volwassen vogels geen witte staart en ook de snavel is nog niet volledig geel.

Toen het JNM-congres tijdens de laatste week van juli doorging in de Blankaart, werden de twee zeearenden bijna elke dag gezien. Dat is een goed teken voor volgend jaar. Een jong koppel test vaak eerst een mogelijk broedgebied een jaartje uit voor ze eieren leggen. De Blankaart is waarschijnlijk de beste plek van België voor de Zeearend. Je hebt hier een enorme vijver en in de zomer zijn er in de omliggende weide veel ganzen te vinden. Laten we hopen dat de zeearend volgend jaar een nest maakt! Dit gebeurt in de late winter zodat de kuikens in het voorjaar genoeg eten kunnen krijgen. Het duurt meer dan een maand (38 dagen) voordat de kuikens uit het ei komen. Daarna kan het nog eens 90 dagen duren voordat de jonge vogels kunnen vliegen. Bij grote dieren duurt alles wat langer ;)

Als deze twee vogels kuikens grootbrengen, is dit het eerste broedgeval voor deze soort in ons land waar wij van weten. Het is onduidelijk of deze soort vroeger nog bij ons gebreed heeft. Op oude schilderijen zie je de zeearend soms wel afgebeeld.

Aarzel dus niet om een uitstap naar de Blankaart te doen om deze enorme vogels met eigen ogen te zien!

© Florian Van Hecke

KAMPEN VROEGER... EN NU

Door Elke Govaert
Foto's JNM-archief

Waarschijnlijk ging jij deze zomer ook weer op kamp met JNM. Afhankelijk van wanneer dat was, zag je wat meer of wat minder zon, wat meer of wat minder modder, wat meer of wat minder binnenkant van de tent...

Zal ik je iets verklappen? Zo gaat het dus elke zomer. Nu eens beland je in een hittegolf, een volgend jaar lijkt het alsof elke dag begint met een miezerbui. En weet je wat? Dat is dus al 40 jaar zo. Want ja, de JNM bestaat dit jaar 40 jaar. Laten we eens een wetenschappelijk onderzoek doen naar hoe de evolutie (of misschien juist niet?) van de JNM-kampen.

Eten, eten, en nog meer eten

Vroeger, in de goede oude tijd, kwamen wij na een kamp altijd uitgehongerd terug thuis. Het eten was... euh... toch nog niet zo lekker als nu! De laatste jaren zijn alle veggie opties en ideetjes zo veel verbeterd dat we soms zelfs dikker terug thuiskomen van kamp!

© Dorien Peickmans

De technologie van tegenwoordig

Nu zie je wel vaak een gsm hier, een muziekbox daar... Dat bestond vroeger helemaal niet! Mensen hadden geen eigen gsm of box. Vroeger ging er één dinosaurus-gsm mee op kamp (een hele oude dus, wil ik zeggen)! Die was bijna heilig en mensen mochten enkel in noodgevallen die gsm aanraken. En eerlijk, die gsm's? Wie heeft dat nu echt nodig?

Elektro

Dat hierboven brengt mij trouwens op nog iets! Elektriciteit! Er was er gewoon helemaal geen elektriciteit op kampterreinen! Waarom ook zelfs? Niks had elektriciteit nodig!

"Die dinosaurus-gsm had meestal ook geen bereik, dus dan moest iemand naar het hoogste punt klimmen om daar 'antenne' te spelen zodat we toch iemand konden bellen in geval van nood."

Auto's en camions

Wat deden wij het liefst op kamp?
Rondsjeezen met de fiets natuurlijk. En
overall naartoe wandelen. Was het een keer
wat verder? BAM, de trein! Beter nog zelfs!
FIETS OP DE TREIN! Met treinconducteurs
die ons niet graag zien komen. Het is echt
tof dat dat toch hetzelfde gebleven is ;)
Vroeger zag je eigenlijk echt absoluut nooit
een auto op kamp. Boodschappen? Met de
fiets! Naar de dokter? Met de fiets!

Focusrevolutie

Deze vind ik wat moeilijk te beschrijven,
maar laten we het toch proberen! Vroeger
waren kampen eigenlijk wat chiller. Soms
waren er dagen zonder echt geplande
activiteiten. Maar dan sprong de leiding
plots recht om een superspecifiek beestje of
plantje te zoeken! Kampen gingen toen echt
over natuurstudie. Nu is het belangrijker
om activiteiten en spelletjes te organiseren
en natuurweetjes in leuke spelletjes om te
zetten enzo. Zo kunnen we voor iedereen
leuke activiteiten maken!

Is dat nu een verbetering? Of eerder een
verslechtering? Geen van de twee eigenlijk,
tijden veranderen, he? Dus misschien is het
gewoon een verandering ;)

KAMPEN UIT HET

JNM-ARCHIEF

YOEHOE STATIEGELD! BLEHHH, ZWERFAFVAL!

Statiegeld?

Statiegeld is een manier om zwerfvuil te vermijden en de recyclage van verpakkingen aan te moedigen. Als er statiegeld komt, zal je een beetje extra moeten betalen als je een plastic flesje fruitsap of een blikje kombucha koopt. Dat zal niet veel zijn, misschien 20 cent ofzo.

Dat statiegeld krijg je later ook terug, als je de lege verpakking terugbrengt. Op die manier zullen de mensen minder afval weggooien, en zal je zelfs een (klein) centje kunnen bijverdienen door afval te gaan rapen. Als er nog afval ligt natuurlijk!

JNM is lid van de statiegeldalliantie

Omdat dit allemaal heel mooi is, zijn wij, als JNM, lid van de statiegeldalliantie. Dat is een grooote verzameling van een heleboel mensen, organisaties, en gemeentes, die aan de overheid vragen om statiegeld in te voeren. Want eerlijk, die zwerfvuilacties zouden echt wel al verleden tijd moeten zijn hé? Dit is gewoon echt een makkelijke en haalbare stap!

Mag het wat meer zijn?

Hoewel dit het nu wel heel simpel lijkt om de problemen met plastic op te lossen, komen we er nog niet met statiegeld alleen... Het is heel belangrijk dat we nog verder durven gaan en zorgen dat we gewoonweg minder plastic gaan gebruiken, en al zeker het wegwerpplastic hélemaal een halt toe roepen.

Zowel voor de productie van plastic als voor de recyclage zijn

namelijk veel fossiele brandstoffen nodig. Die stoten weer broeikasgassen uit en verstoren ons klimaat. Bovendien moet er nog een manier gevonden worden om al dat plastic gerecycleerd te krijgen! Nu wordt er al veel ingezameld, maar dat raakt lang nog niet allemaal verwerkt tot nieuwe producten.

Een vrij groot deel van het ingezamelde plastic wordt nog steeds verscheept naar landen in het Globale Zuiden. Daar komt het hoogstwaarschijnlijk gewoon op een vuilnisbelt terecht, want zij hebben nog minder recyclagemogelijkheden dan wij.

En wat doen wij?

Nou nou, nog wat werk aan de winkel dus. Maar niet getreurd, statiegeld zou al een zeer goeie stap zijn naar een wereld met minder, en beter plastic! En dat statiegeld zal er komen! Zeker als jullie allemaal de postkaart op de post doen ;)

Meer van en over de statiegeldalliantie vind je hier: www.statiegeldalliantie.org

Oproep

Dus... help ons duidelijk maken aan politici dat ze er wat vaart achter moeten steken. Gebruik de postkaart die vooraan in dit Kikkertje zit en stuur ze met de post naar een politicus of partij naar keuze.

Je kan de postkaart naar je eigen burgemeester sturen, of naar de schepen van milieu van je gemeente. Het adres vind je op de website van de gemeente.

Wil je je pijlen liever op een hoger niveau richten, dan kan je het bijvoorbeeld sturen naar Vlaams minister van Omgeving, Zuhair Demir.

Zuhair Demir - Vlaams minister van Omgeving
Seven - 6de verdieping; Koning Albert II laan 7, 1210 Sint-Joost-ten-Node, België

Of rechtstreeks naar het Vlaams Parlement
Vlaams Parlement, Leuvenseweg 86,
1000 Brussel

Je kan je tot een politieke partij richten. De adressen vind je op de website van de partijen.

Maar vooral, schrijf er gerust nog een persoonlijke boodschap op!

PIEP POST

Het liep een beetje mis vorige keer met de Piep Post. Nergens kon je vinden aan wie je die kabouters moest bezorgen. Waarschijnlijk liepen heel wat kabouters verloren en jammer genoeg vonden we die ook niet allemaal terug...

Twee raakten wel op het bondssecretariaat van JNM en omdat we daar zo blij van worden, krijgen die elk een JNM-notitieboekje.

Wel een beetje triest voor die verloren gelopen kabouters natuurlijk. Dus...

...de eerste 5 kabouters die tegen **1 oktober** de weg nog terugvinden naar veerle@jnm.be mogen ook nog een JNM-notitieboekje in de brievenbus verwachten.

Mona Van Hees

Lene Bähr

Kan je mij met iets helpen, Winde?

Aarzelend draaide Winde zich naar Tortel.

Bbeter iets dat niet te lang duurt, hoopte ze stiekem.

Over die berg daar in de verte wachtte er namelijk een prachtige zonsondergang op haar.

Uiteraard kon ze dat voor geen goud ter wereld missen!

Tortel wou graag wat hulp bij het voorbereiden van het kabouternieuwjaar.

Eerlijk is eerlijk, het grootste feest van het jaar heeft veel helpende handen nodig!

Razendsnel trommelden Winde en Tortel al hun vrienden op om te helpen.

Saaai zal het feest zeker en vast niet worden!

*Rarara, kunnen jullie al raden met wie jullie op het meest onvergetelijke avontuur gaan van het jaar?
We zien jullie op Trollenfeest!*

**JEUCD
BOND** VOOR
**NATUUR
EN MILIEU**

JNM
DE RECHTSTE JEUGDVERENIGING

**JNM WINKEL
KORTRIJKSEPOORTSTRAAT 192
9000 GENT**

**DINSDAG, WOENSDAG EN DONDERDAG
OPEN VAN 14U TOT 18U**

**EERSTE ZATERDAG VAN DE MAAND
OPEN VAN 10U TOT 18U**

WWW.JNM.BE/WINKEL